



Недавно смо имали прилику да сазнамо резултате истраживања једне маркетиншке агенције, спроведеног у Немачкој, из којег се види да 88% грађана наведене државе не верује и не подржава капитализам. [\[1\]](#) То је питање којим се вреди бавити. Наиме, они не подржавају капитализам какав им се нуди. И не само то, они, изгледа, у ту причу више уопште не верују.

Имајући у виду да је један велики мислилац потекао управо из те земље, налазим добру основу за своје излагње. Реч је, наравно, о „заразном“ Марксу. Питање које се намеће, а које ћу ја тако „тенденцизно“ користити да бих рекао оно што мислим, јесте: „Да ли је на помолу остварење комунистичких идеја (без интернационализма и још по неких ствари), или бар једног њиховог аспекта као супротности „тренутном стању ствари“, о којима је овај утицајан мислилац писао, а на нашим просторима, барем на први поглед, био врло озбиљно схваћен и прихваћен.

Бивша Југославија, понекад вулгарно, мада не сасвим без основа, називана „Титоистичка“, добрим је делом била на путу да оствари оно што ће се, по мом мишљењу, у Немачкој десити. Постати велесила. Последице ће, као и увек, бар када је Немачка у питању, бити врло озбиљне.

Управо је то оно што представља немачку побуду и политичку константу, мада се она некад више, а некад мање вешто крије.

Комунизам, тј. Марксово учење, нашло је погодно тле у земљама бившег источног блока и самим тим представља једну политичку визуру, као социјална побуда широких народних маса, обесправљених и осиромашених.

Далеко од тога да је немачки народ обесправљен, а камоли осиромашен. Он жели „себе“, мада из познатих историјских и геополитичких разлога себе у том пуном и правом смислу још увек не може, тј. не сме да „има“. У том смислу, он јесте спутан. Више не препознаје сврху својих улагања у Европску унију, пре свега као финансијски носилац те идеје европске „јединствености“.

Како се један Немац осећа у овој причи ја не могу да дочарам јер нисам Немац, што даље значи да ни територијално, ни културолошки и ко зна на које све начине нисам припадник тог народа, али сам свестан да сваки народ или нација има својих тако изразитих особености. Рецимо само то да се та ограниченост огледа баш у томе што изван народ или нација себе посматра великим делом баш на тај начин – спутано, тј. зависно (мада власт над собом и другима лепо звучи). Културолошки, територијално, верски, идеолошки, монетарно – привредно и тако даље.

Иако је он лично био критички настројен према „Немству“, Марксово учење је писано у духу и из духа једног просперитетног народа као што је то немачки и у једном таквом окружењу је и требало да буде остварено. Индустијски развијеном, интелектуално конституисаном; уметнички дефинисаном.

На овом месту ми је врло важно да напоменем да када изговарам реч „просперитетни народ“ имам у виду тежњу истог тог народа да опстане на начин како то тај народ разуме.

Маркс није слагао. Оно што је изнео у свом „Капиталу“ јесу чињенице које неумитно отрежњују. Човек жели да овлада природом. Након опчињености њоме жели истоименом и да влада. По Марксу, то води у комунизам. Застанемо на последњој реченици на трен. Рекао бих да тај став није нужан и да не треба тако да буде схваћен, а камоли прихваћен. То је суштина моје приче.

Не треба сваки став, био макар тај и великог мислиоца као што је Маркс, узети као „Божје слово“. Немци то некако природно разумеју.

„И добро, шта сада са тим?“ Понудићу одговор, а и питање: Зашто капитализам или либерализам као данас најчешће помињано уређење морају бити и једини? Не морају, Немци су то схватили.

Не вучем „воду“ на своју, помало левичарску причу – „воденицу“, и не заговарам марксистичке ставове, већ само упозоравам и сугеришем да опредељења једне нације

или „народа“ не би требало да буду оптерећена идеологијом. Напротив, као и много пута до сада показује се да опстају нације које су спремне да прихвате оно што је пожељно у циљу опстанка, а што се тако спонтано огледа у виталности једног народа као што је немачки.

У том смислу бих поменуо неколико примера.

У Русији и дан-данас постоје споменици, и не само што постоје, него се о њима води рачуна, независно од државног уређења, а реч је о споменицима који величају став једног народа према слободи и поменутом просперитету – Лењинов маузолеј, сви други споменици антифашистичке борбе, једни поред других, тик до свих монументалних здања царске Русије. Споменици који величају одлучност једног народа у настојању да својом судбином самостално одлучује.

Америка и даље „говори“ о демократији као о основи њиховог постојања, док се Енглеска и даље куне у свој конзервативизам, односно Француска у своју Републику и свој хуманизам.

Осврнућу се кратко још само на Србију. Чини ми се да се упорно острашћено угледамо, идући из крајности у крајност, на „велике“ земље, и то баш у погрешним стварима, иако смо врло „занемарљиви“ на мапи геополитичких и стратешких интереса. Требало би да извлачимо поуке. Не одбацујмо оно што чини део наше историје. Она је одраз нашег бића. Од себе не можемо и не треба да бежимо. А и не можемо, све и да хоћемо.

Озбиљне државе своју прошлост не унижавају, већ од ње уче и према том науку се и владају. Можда мењају идеологије и државна уређења, али сопствену историју не одбацују. Прихватају је таква каква јесте из једног врло једноставног разлога – она је одувек за њих била одраз великог духовног јединства и државотворних настојања.

Исту смо школу са „Алемањом“ учили читајући Маркса. На поправном смо испиту бар два пута заједно били. Они су положили, а ми пали.

## Маркс између Србије и Немачке

Пише: Владимир Недељковић  
петак, 20 август 2010 11:28

---

[1] [http://www.rtv.rs/sr\\_ci/evropa/nemci-vise-ne-veruju-u-kapitalizam\\_207053.html](http://www.rtv.rs/sr_ci/evropa/nemci-vise-ne-veruju-u-kapitalizam_207053.html)